

OBSAH

Krátké představení jednotlivých příspěvků	XX
O autorstvu	XXVIII
Seznam použitých zkratk	XXXVII
Poděkování	XLIII

Mužské právo aneb Jsou právní pravidla neutrální? (Kateřina Šimáčková)	1
1 O mé cestě k Mužskému právu	2
2 Nedostatečné zastoupení žen při rozhodování aneb Proč ty šikovné holky někde mezi třicítkou a čtyřicítkou zmizí	3
3 „Holčičí projekt“	5
4 Jsou právní pravidla neutrální?	6
5 Proč se potřebujeme dívat na právo i genderovou perspektivou	7
6 Ženy, které by neměly zůstat nepovšimnuty	9
7 Proč je třeba, aby i ženy rozhodovaly?	10
8 Rady, jak na to	11
9 Co je a co není cílem naší knihy	13

TEORETICKÁ VÝCHODISKA	15
--	----

Čí je právo? Tři vlny feminismu a tři dimenze feministické kritiky práva (Pavla Špondrová)	15
1 Úvod	15
1.1 Ženy jako (mocenská) menšina	15
1.2 Mužské právo, nebo právo mocných?	17
1.3 Výhradní kvóty pro muže? A má „všeliké vychování žen mít na zřeteli muže“?	17
1.4 Mají ženy být krkem, který hýbe mužskou hlavou, nebo chceme opravdové partnerství?	19
1.5 Rovnost a svoboda, aby byly pro všechny, musejí jít ruku v ruce	20
2 Tři vlny feminismu a právo	21
2.1 První vlna feminismu	21
2.2 Druhá vlna feminismu	22
2.3 Třetí vlna feminismu	25
3 Tři dimenze feministické kritiky práva	27
3.1 První dimenze – feministická kritika psaného práva	29
3.2 Druhá dimenze – feministická kritika vzniku, interpretace a aplikace práva	34

3.3	Třetí dimenze – feministická kritika práva jako účinného nástroje prosazování spravedlnosti pro všechny.	36
4	Závěr – vize – solidarita.	38
Feminismus, gender a právo (Barbara Havelková)		41
1	Feminismus	42
1.1	Rozhodovací procesy a tvorba práva.	43
1.2	Rovnost	45
1.3	Svoboda.	48
1.4	Česká skepse k feminismu a různorodost hnutí	48
2	Gender	50
2.1	Skepse k pojmu genderu	51
2.2	Použití genderu v právu.	53
3	Kontury feminismu? Můj feminismus?	55
4	Závěrem	58
HISTORICKÁ PERSPEKTIVA		59
Kořeny právních nerovností v modernitě (Hana Havelková)		59
1	Teze	60
2	Základní pojmový rámec: tradiční a moderní společnost	63
3	Osvícenské ideály: rozum a autonomie	67
4	Hlavní proud: Rousseau a následovníci	69
5	Druhý proud	76
6	Deklarace práv muže, nikoli člověka, a už vůbec ne práv ženy	79
7	Nerovnost nejen veřejná: měšťanské rodinné právo v občanských zákonících	82
8	Důvody veřejného i soukromého podřízení žen	84
Československá národní revoluce 1918/1919: konec mužského řádu? (Andrea Baršová)		87
1	Metoda práce a vymezení některých pojmů	89
2	Zrovnoprávnění žen, válka a revoluce	90
3	Konec mužského řádu?	95
4	Shrnutí	103
Role žen v československém disentu po roce 1968 a její odkaz pro polistopadový vývoj (Pavel Uhl)		105
1	První fáze vývoje opozičního hnutí (1968–1976).	107
2	Druhá fáze vývoje opozičního hnutí (1977–1985)	109
3	Třetí fáze vývoje opozičního hnutí (1985–1989)	113
4	Reflexe	113

MEZINÁRODNÍ PRÁVO	117
Mezinárodní mužské právo? (Veronika Bílková)	117
1 Mezinárodní právo včera a dnes.	117
1.1 Organizační struktura mezinárodního práva	119
1.2 Normativní struktura mezinárodního práva	121
2 Mezinárodní právo dnes a zítra	127
2.1 Organizační struktura mezinárodního práva	128
2.2 Normativní struktura mezinárodního práva	129
3 Mezinárodní (vše)lidské právo?	134
Vývoj mezinárodního trestního práva v kontextu kriminalizace sexuálního násilí (Kateřina Uhlířová)	137
1 Úvod.	138
2 Od „římského“ mlčení zákonů k Římskému statutu Mezinárodního trestního soudu	144
3 První mezinárodní trestní procesy po druhé světové válce	146
4 Ozbrojené konflikty na území bývalé Jugoslávie a Rwandy	148
5 Dokud nás smrt nerozdělí? Nucený sňatek jako zločin proti lidskosti v judikatuře Zvláštního soudu pro Sierra Leone	154
6 Zpět v Římě: Mezinárodní trestní soud jako první stálá soudní instituce ...	162
6.1 Římský statut: rozpor mezi formálním zakotvením SGBC a aplikační praxí	163
6.2 Perzekuce z důvodu pohlaví jako inovativní prvek Římského statutu ...	171
7 Ženy jako pachatelky zločinů podle mezinárodního práva	172
8 Závěr	177
Ženy na cestě k míru, nejen v Kolumbii (Kristýna Molková Foukalová)	181
1 Úvod.	182
2 Proč? Aneb důvody pro zapojení žen do mírových jednání	183
2.1 Reflexe důvodů	186
3 Na základě čeho? Aneb politická a právní východiska pro zapojení žen do mírových jednání	187
3.1 Rezoluce Rady bezpečnosti OSN	187
3.2 Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen	191
4 Jak? Aneb praktická podoba zapojení žen do mírových jednání.	192
4.1 Účast žen na mírových jednáních	192
4.2 Obsah mírových smluv a genderová perspektiva.	196
5 A jak to bylo v Kolumbii? Aneb zapojení žen do mírových jednání mezi kolumbijskou vládou a FARC	199
5.1 Ženy v mírových jednáních	200
5.2 Ženy v mírové smlouvě	204
6 Závěr	207

Zachráněny výkladem: genderová perspektiva posunu právní úpravy uprchlictví v evropském regionu (Věra Honusková)	209
1 Úvodem	209
2 Mužské. . . . i ženské uprchlictví?	212
2.1 Ženy-uprchlice v číslech	212
2.2 Definování ženy-uprchlice.	213
3 Genderově orientovaný výklad definice uprchlíka	214
3.1 Univerzální „mužská“ definice uprchlíka z padesátých let 20. století.	214
3.2 Vyvíjející se západní interpretace definice uprchlíka v druhé polovině 20. století	217
3.3 Projekce posunu v interpretaci do právní úpravy na přelomu 20. a 21. století	219
4 Evropa jako prostor, který akceptováním rovnosti v rozmanitosti nabízí ochranu všem?	223
5 Závěrem	225
Imigrační detence zranitelných osob aneb Není uprchlík jako uprchlík? (Linda Janků)	229
1 Vymezení zranitelných osob a východiska právní úpravy jejich zajištění	230
2 Problém první: nezohlednění zranitelnosti osob, které zároveň nejsou žadateli o mezinárodní ochranu	233
3 Problém druhý: rozdílné zacházení se stejnými kategoriemi zranitelných uprchlíků	237
4 Vymezení dopadů právní úpravy z hlediska genderu	239
4.1 Zvýšený dopad na ženy	239
4.2 Opomíjená situace zranitelných mužů.	242
5 Možnosti řešení	245
5.1 Problém první: úvahy <i>de lege lata</i> a <i>de lege ferenda</i>	245
5.2 Postavení žadatele o mezinárodní ochranu dle unijního práva jako možná odpověď na problém druhý	245
6 Závěr	252
Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí – jen další smlouva Rady Evropy? (Petra Kalenská)	255
1 Istanbulská úmluva jako mezinárodní lidskoprávní smlouva.	258
2 Úmluva jako dokument Rady Evropy	259
2.1 Kontrolní mechanismus.	260
2.2 Vzdělávání.	261
2.3 Otázka mlčenlivosti.	262
3 Úmluva jako dokument o právech žen	264
4 Závěr	265

NÁSILÍ A TRESTÁNÍ 267

Znásilnění: donucení k pohlavnímu styku násilím,

či absence souhlasu? (Radan Šafařík) 267

- 1 Úvod 267
- 2 Jak rozšířené je znásilnění a jaké jsou jeho dopady? 269
- 3 Použití síly, nebo absence souhlasu? Znásilnění ve světle mezinárodních lidskoprávních standardů 273
 - 3.1 Znásilnění perspektivou Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen 273
 - 3.2 Příspěvek Evropského soudu pro lidská práva 276
 - 3.3 Mezinárodní trestní tribunály a chápání znásilnění 278
 - 3.4 Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí 279
- 4 Trestněprávní definice znásilnění v ČR 281
 - 4.1 Vývoj trestněprávní úpravy znásilnění 281
 - 4.2 Vybraná judikatura a definice znásilnění 286
 - 4.3 Případy znásilnění zmíněné v úvodu ve světle měnící se definice 289
 - 4.4 Otázka přiměřeného trestání znásilnění 289
- 5 Závěrem krátké zamyslení nad dalším vývojem 294

Kdo se bojí Istanbulské úmluvy (Zuzana Fellegi) 297

- 1 Obsah a význam úmluvy 298
- 2 Situace v oblasti násilí v ČR 300
- 3 Český diskurz ohledně Istanbulské úmluvy 302
- 4 Analýza kritizovaných ustanovení 307
 - 4.1 Gender 308
 - 4.2 Diskriminace žen 312
 - 4.3 Chráněné osoby 313
 - 4.4 Vzdělávání 314
 - 4.5 Možnosti mediace 315
 - 4.6 Zásada mlčenlivosti 316
 - 4.7 Pravomoci sociálních služeb 316
 - 4.8 Práva LGBT* komunity 317
 - 4.9 Ochrana migrantek 317
 - 4.10 Kontrolní mechanismus GREVIO 318
 - 4.11 Druhy trestných činů 319
 - 4.12 Formulace ustanovení 320
 - 4.13 Možnost učinit výhrady 320
 - 4.14 Potřebnost mezinárodního závazku 321
- 5 Úmluva jako střet ideologií 322
- 6 Závěr 329

Rozumějí soudy obětem násilných trestných činů? (Lucie Hrdá)	331
1 Právní rámec postavení oběti trestného činu a vymezení pojmů	331
2 Poznátky z praxe (realita soudního procesu)	333
3 Kazuistika	337
3.1 Příklad první – „polehčující okolností u znásilnění je, že pachatel nepožadoval felaci“	338
3.2 Příklad druhý – „nestandardní chování poškozené u soudu“	339
3.3 Příklad třetí – „za znásilnění nehrozí příliš přísný trest“	341
4 Závěr, polemika	342
#MeToo v České republice aneb Obrana patriarchátu proti neexistujícímu hnutí (Barbara Havelková, Zuzana Andreska)	345
1 #MeToo v USA	347
2 Obtěžování a #metoo v Česku	347
3 Právní ochrana	350
4 Společensko-kulturní překážky boje proti obtěžování a genderově podmíněnému násilí	352
5 Závěr	358
Ukradená intimita: sexuální obtěžování v online prostoru (Katarína Šipulová, Monika Hanych)	359
1 Proč je nutné zbavit se pojítka s pornografií?	361
2 Právní úprava nekonsenzuálně pořízených a šířených intimních snímků v České republice	367
2.1 Ústavněprávní ochrana	368
2.2 Civilněprávní ochrana	369
2.3 Trestněprávní ochrana	372
3 Pohled do českých soudních rozhodnutí	374
4 Závěrem: Nesnesitelná lehkost anonymity sociálních sítí	378
Právo na nutnou obranu v situaci domácího násilí: formální rovnost u genderově motivovaného násilí v ČLR (Barbora Platzerová)	381
1. Úvod	382
1.1 Současná politická situace v ČLR	383
1.2 Historický vývoj	388
2 Domácí násilí v současné legislativě a praxi	390
2.1 Domácí násilí v soudní praxi	391
2.2 Domácí násilí jako polehčující okolnost	393
2.3 Nutná obrana v situaci domácího násilí	396
3 Závěr	400
V Rusku na doživotí – ochrana „něžného pohlaví“? (Irena Marková)	403
1 Rozsudek velkého senátu ESLP <i>Khamtokhu a Aksenchik proti Rusku</i>	403

1.1	Odůvodnění rozsudku ESLP	404
1.2	Odlíšná stanoviska	407
2	Mantra zranitelnosti žen	410
2.1	Ochrana žen v judikatuře ESLP	411
2.2	Ochrana žen v rámci Organizace spojených národů a Evropské unie	412
3	Medvědí služba genderové rovnosti?	415
ROZHODOVÁNÍ, POLITIKA, VEŘEJNÝ PROSTOR		419
Říkali jí ministerský rada. Opomíjí jazyk používaný v českém právu ženy?		
A vadí to? (Pavla Špondrová)		419
1	Úvod	419
2	Jazyk a jeho používání jako určující faktor pro fungování společnosti	421
2.1	Lidské vyjadřování jako objektivace neboli vytváření znaků	421
2.2	Nejdůležitější znakový systém – jazyk	421
2.3	Prostřednictvím jazyka se vytváří „sociální zásoba vědění“	422
2.4	A co na to Orwell?	423
3	Jazyk používaný v českém právu opomíjí ženy	424
3.1	Co je to generické maskulinum?	424
3.2	Existují v právním řádu pravidla pro používání gramatických rodů?	426
3.3	Použití generického maskulina jako normy, zdvojené tvary jako výjimka, cílené zahrnutí ženského rodu do jazyka právního předpisu	428
3.4	Zákon o matrikách – je vnučení přípony -ová ústavně konformní?	436
4	Opomíjení žen v jazyce používaném českými právními předpisy má na životy žen a mužů v ČR a celkové fungování společnosti negativní dopad	439
4.1	Výzkumy, experimenty a studie působení a dopadů generického maskulina	439
4.2	Ne/zohlednění rodu konkrétní osoby v praxi	441
5	Jak může vypadat rodově neutrální jazyk?	443
5.1	Obecné metody nahrazování generického maskulina	443
5.2	Inovativní tvorba právních předpisů – úroveň legislativy	447
5.3	Inovativní používání právních předpisů v praxi – úroveň interních předpisů, pracovních a studijních řádů, stanov, smluv, vizitek atd.	449
5.4	Inovativní příklady ze zahraničí	451
6	Závěr	452
Poloviční politika (Markéta Kos Mottlová, Ondřej Slačálek)		453
1	Příčiny nerovností	455
1.1	Instituce a strany: Politika absence	455
1.2	Od skleněného stropu na skleněný útes	458
1.3	„Mít fakt koule“: Kulturní vzorce a politické vůdčovství	459

2	Možnosti změny?	461
3	Závěrem	463

Řekni, kde ty ženy jsou: Kam se ztrácejí české novinářky

a proč by nás to mělo zajímat? (Marína Urbániková)	465
1 Proč je ženský hlas v médiích důležitý?	466
1.1 Ženy v médiích: stručná zpráva o stavu (ne)rovnosti	467
1.2 Od vyšší diverzity v redakci k vyšší diverzitě v obsahu?	471
1.3 Právní rámec: ženy a muži v médiích, právo na rovné zacházení a právo na svobodu projevu	473
2 Řekni, kde ty ženy jsou: Jaké je zastoupení žen v českých médiích a jaký je jejich profil?	474
3 Co se asi mohlo stát: Kam a proč se ztrácejí novinářky?	478
3.1 Žurnalistika jako zajímavý studijní odbor, ale neatraktivní profese	478
3.2 Žurnalistika jako profese těžko slučitelná s osobním a rodinným životem	481
3.3 Žurnalistika jako stresující, maskulinní a nebezpečná profese	482
4 Cesta ven: shrnutí a doporučení	484

Výběrová řízení v univerzitním prostředí: lze zvýhodňovat

méně zastoupené pohlaví? (Zuzana Vikarská)	487
1.1 Kolize hodnot aneb Rozdíl mezi formální a materiální rovností	488
1.2 Proč vlastně zvýhodňovat méně zastoupené pohlaví?	490
1.3 Paradox statistik a většinových pravd	493
1.4 Změna kritérií výběru (<i>redefining merit</i>)	495
2 Pozitivní opatření <i>de lege lata</i>	497
2.1 Vnitrostátní právní úprava: zákoník práce a antidiskriminační zákon	497
2.2 Evropská právní úprava: od sekundárního práva až k Listině EU	498
2.3 Shrnutí: Jaká pozitivní opatření platné právo povoluje?	507
3 Pozitivní opatření <i>de lege ferenda</i>	507
3.1 Automatická přednost: jedním směrem nikoli, druhým však ano?	508
3.2 Rovnost jako asymetrický koncept?	508
4 Závěr: hledání řešení mimo právní normy	509

Reaguje kolektivní vyjednávání na potřeby žen, nebo napomáhá

udržovat stereotypy? (Šárka Homfray)	513
1 Úvod	513
2 Sociální dialog v právním rámci	514
3 Genderové otázky a prosazování <i>top down</i>	515
3.1 Kolektivní smlouvy vyššího stupně	515
3.2 Metodické vedení	517
3.3 Podnikové kolektivní smlouvy	517
3.4 Nové trendy a jejich aplikace	518
4 Vyjednávání a vyjednávači	518
5 K praktickému gender mainstreamingu	519

Sexistické dobré mravy a reklama (Jana Kvasnicová)	521
1 Sexistická reklama a její regulace	522
2 Čí mravy jsou dobré mravy?	525
3 Diskriminace, snižování lidské důstojnosti a sexistická reklama	529
4 Rozhodování krajských živnostenských úřadů	532
5 Závěr	534
ŽENY V PRÁVNICKÝCH PROFESÍCH	535
Ženské právo? (De)feminizace a genderová segregace českého soudnictví v číslech (Marína Urbániková, David Kosař, Barbara Havelková)	535
1 Muži, ženy a soudnictví	539
1.1 Gender v soudnictví – aneb soudí muži a ženy odlišně?	539
1.2 Zastoupení žen v soudnictví: mezinárodní komparativní pohled	542
1.3 Co brání ženám dostat se na vrchol?	543
2 Ženy v českém soudnictví v letech 1997–2018	546
2.1 Podíl žen mezi řadovými soudci	546
2.2 Podíl žen mezi soudními funkcionáři	553
3 Ženy v ostatních právnických profesích v letech 1997–2018	559
3.1 Absolventi a absolventky právnických fakult	562
3.2 Státní zástupci a zástupkyně, notáři a notářky	563
3.3 Advokáti a advokátky, exekutoři a exekutorky	566
3.4 Podíl žen v právnických profesích v širším kontextu	567
4 Diskuse – možné důvody defeminizace a genderové segregace českého soudnictví	569
4.1 Proč je v českém soudnictví více žen?	569
4.2 Proč žen na vyšších příčkách hierarchie ubývá?	571
4.3 Genderovanost soudního rozhodování a zastoupení žen	575
5 Závěr	575
Datová příloha	576
Proč by měly být na vrcholných soudech silné ženy – soudkyně? (Martin Kopa)	589
1 Ruth Bader Ginsburg – studentka a čerstvá absolventka práv	590
2 Ruth Bader Ginsburg – advokátka	590
3 Ruth Bader Ginsburg – soudkyně	593
4 Co z toho všeho plyne?	595
Advokátkou s dětmi, či bez dětí? (Lucia Madleňáková)	597
1 Úvod	597
2 Jak se rozhodnutí mít děti může projevit v kariéře advokátní koncipientky s ohledem na předpisy o advokacii?	598
3 Lze tuto situaci řešit úpravou výše uvedených předpisů?	602
4 Šedé vyhlídky – jako dovětek	602

Ženy jako podvozek státního zastupitelství (Věra Nováková)	605
1 Statistika je neoblomná	605
2 Soustava a já	606
3 Když chybí reflexe	608
4 Pohled žen zevnitř	609
5 Pohled seshora a vpřed	611
PÉČE, PRÁCE, RODINA A DĚTI	617
Je péče práce? (Zuzana Andreska)	617
1 Úvod	618
2 Je péče práce?	620
2.1 Práce	620
2.2 Péče	624
3 Sociální, ekonomické a kulturní kořeny genderové dělby práce	629
3.1 Vývoj předpokládané formy rodiny	630
3.2 Předpokládaná forma rodiny jako prostředek marginalizace	632
3.3 Odvozená závislost osob pečujících	634
3.4 Předpoklad solidarity	636
4 Možná řešení podřízeného postavení péče a osob pečujících	637
4.1 Model univerzálních živelů – „řešení péče jako překážky práce“	639
4.2 Model zrovnoprávnění osob pečujících – „aby odlišnost nebolela“	641
4.3 Model univerzálních pečujících – „péče jako inherentní součást života všech lidí“	644
5 Závěr	646
Vážné provozní důvody jako nástroj diskriminace zaměstnankyň (Lucie Obrovská)	649
1 Je úprava v zákoníku práce stanovící právo požádat o úpravu pracovní doby dostatečná? Zakládá se jí konkrétní právní nárok na požadované opatření?	650
2 Chrání úprava tzv. vážných provozních důvodů práva zaměstnankyň a zaměstnanců?	651
3 Je stávající právní úprava diskriminační vůči ženám?	658
4 Lze specifikovat konkrétní návrhy na změnu úpravy?	660
5 Závěrem	662
Mohou si cizinky v České republice dovolit mít děti? (Klára Cášková)	665
1 Zdravotní pojištění cizinců/cizinek z nečlenských států EU v České republice aneb V čem je problém	665
2 Náklady za péči o matku versus (plus) náklady za péči o dítě	668
3 Neodkladná péče nebo péče se souhlasem	669
4 Proč to tak je a možné varianty řešení	671

Chudoba – ženská otázka for ever? (Kristina Koldinská)	673
1 Chudoba žen – dlouhodobý a celosvětový fenomén	673
2 Ženy a české chudinské dávky	675
3 Ženy bez domova – specifický problém vyžadující specifické řešení.	679
4 Místo závěru.	680
Autista jde z kola ven, dočkáme se někdy změn?	
(Hana Lupačová, Jiřina Chmelová)	683
1 Autismus: Je potřeba ho léčit?	684
1.1 Právo autistů na zdraví	687
2 Dopad nedostatečných služeb pro rodiny na ženy a na muže	689
3 Proč je nutná brzká intervence a co v České republice chybí na začátku?	691
4 Ochrana zdraví dítěte pomocí rané intenzivní terapie: aplikovaná behaviorální analýza	694
4.1 Profesionalizace pečujících osob – přerod v „matku terapeutku“	696
4.2 Úhrada rané intervence z veřejného zdravotního pojištění	698
4.3 Je aplikovaná behaviorální analýza zdravotní službou?	700
5 Návrhy <i>de lege ferenda</i> ve vztahu k počáteční podpoře pro rodiny a intenzivní rané terapii	703
6 Další podpora pro pečující rodiče.	704
6.1 Péče „na plný úvazek a na celý život“?	704
6.2 Jak lze podpořit zaměstnané pečující osoby?	705
6.3 Jak lze podpořit podnikající pečující osoby?	707
7 Závěr	708
Zálohované výživné: dluh vůči českým samoživitelkám	
(Gaby Khazalová)	709
1 Úvod.	709
2 V kůži matky samoživitelky.	710
3 Zálohované výživné	712
4 Námitky vůči zálohovaného výživnému	714
4.1 Stát jako třetí rodič	714
4.2 Může si za to sama	715
5 Závěr	716
REPRODUKCE	719
Čekání romských žen na odškodnění za nucené sterilizace (Eva Petrová)	719
1 Co je sterilizace?	720
2 Nucená sterilizace a její dopady na psychické a fyzické zdraví ženy.	721
3 Nucená sterilizace jako porušení lidských práv	723
4 Odškodnění za nucenou sterilizaci	726
5 Závěr	731

Porodnické násilí. Jak (staří) muži rozhodují o tělech (mladých) žen

(Adéla Hořejší)	733
1 Úvod	733
1.1 Strukturální porodnické násilí	735
1.2 Konkrétní porodnické násilí	736
1.3 Nezpracované otázky	742
2 Modely porodnické péče o ženu a dítě, situace v České republice a její mezinárodní kritika	744
2.1 Situace v České republice	746
2.2 Mezinárodní kritika	748
3 Ženy, děti a stát	750
3.1 Genderový rámec	750
3.2 Matka proti dítěti?	753
3.3 Ženy nemají rozum	756
3.4 Historické kořeny nahlížení na matku a na dítě jako na osoby různých zájmů	757
3.5 Soudy o matce a dítěti	758
4 Lékařský monopol	761
4.1 Konkrétní vliv na porodnická pravidla	762
4.2 Konkrétní vliv na soudní rozhodování	765
5 Právo a judikatura	767
5.1 Specifika raného mateřství – institucionální minorita	768
5.2 Regulační rámec	770
5.3 Právní aplikace	772
5.4 Odpověď judikatury na konkrétní projevy porodnického násilí	772
5.5 Odpověď judikatury na strukturální projevy porodnického násilí	775
6 Závěr	777

Jak byly vymýceny porodní báby v českých zemích (Zuzana Candigliota)

1 Nejprve: kdo je porodní asistentka a jakou péči poskytuje	782
2 Lékaři začínají vytahovat drápky aneb Regulace a omezování porodních asistentek do roku 1948.	784
3 Likvidace profese porodní asistentky za komunismu	786
3.1 Změna samostatné porodní asistentky na státní ženskou sestru	787
3.2 Zákaz poskytování péče při porodech v domácnosti podle pamětnice	788
3.3 Nucený přesun do nemocnic jako experiment poškozující zdraví i lidskou důstojnost	790
3.4 Likvidace profese porodní asistentky jako akt totalitního režimu	792
4 Pokračující totalita pro porodní asistentky po roce 1989	793
4.1 Právně „volnější“ období před vstupem do Evropské unie	794

4.2	Harmonizace s právem Evropské unie „na papíře“	796
4.3	Právní úprava péče porodních asistentek „o nás bez nás“	802
4.4	Pokusy o trestání porodních asistentek	806
4.5	Pracovní skupiny k porodnictví a postavení porodních asistentek	809
4.6	Role soudů a veřejné ochránkyně práv	822
5	Závěr	826
	Právo na kojení aneb Kojení podporujeme, ale... (Aneta Majerčíková)	829
1	Behaviorální kojení	831
2	Ženy, kojte řádně!	834
3	Žena ženě vlčící?	838
4	Právo na kojení	840
5	Právo na kojení v mezinárodním právu	841
5.1	Úmluvy o ochraně v mateřství	842
5.2	Nedokonalá Úmluva CEDAW	843
5.3	Mezinárodní kodex marketingu náhrad mateřského mléka	845
5.4	Úmluva o právech dětí	846
5.5	Z nezávazných pramenů mezinárodního práva	847
6	Právo na kojení v právu Evropské unie	848
7	Právo na kojení v českém právu a v realitě	849
8	Závěr	850
	Jak se v Parlamentu mluví o ženách v souvislosti s asistovanou reprodukcí (Martina Grochová)	853
1	Proč by nás mělo zajímat, jak se mluví v Parlamentu o ženách?	853
2	Metoda a struktura	855
3	Asistovaná reprodukce – teoretický kontext	857
4	Současná právní úprava asistované reprodukce v České republice a její vývoj od roku 1989	859
4.1	Sněmovní tisk č. 1073/0, 3. volební období	860
4.2	Sněmovní tisk č. 1071/0, 4. volební období	860
4.3	Sněmovní tisk č. 1151/0, 4. volební období	862
4.4	Sněmovní tisk č. 689/0, 5. volební období	862
4.5	Sněmovní tisk č. 407/0, 6. volební období	863
4.6	Sněmovní tisk č. 713/0, 6. volební období, a sněmovní tisk č. 371/0, 7. volební období	864
4.7	Sněmovní tisk č. 874/0, 7. volební období	865
4.8	Shrnutí	866
5	Analýza parlamentních debat o asistované reprodukci	867
5.1	Společensko-etická témata	867
5.2	Medicínská témata	872
5.3	Co v debatě nezaznělo	874
6	Závěr	875

Náhradní mateřství v Česku – hájemství reprodukčních klinik	
(Kateřina Šimáčková)	879
1 K náhradnímu mateřství	880
2 Koho má právo v případě náhradního mateřství chránit?	883
2.1 Pohled optikou ochrany práv náhradní matky	884
2.2 Pohled optikou ochrany práv dítěte	888
2.3 Pohled optikou ochrany práv objednatelského páru, zejména objednatelské matky	889
3 Je třeba změnit aktuální české právní řešení?	894
3.1 Právní cesty k dítěti a česká praxe	891
3.2 Inspirace ke změně	895
3.3 Umožnění větší různorodosti?	897
4 Závěr	897
LGBT*	899
Dvě matky? (Petr Kalla)	899
1 Úvod	899
2 Homoparentální rodičovství	900
3 Asistovaná reprodukce v evropském kontextu	903
4 Vývoj české právní úpravy asistované reprodukce	908
5 Zpřístupnění asistované reprodukce lesbickým párům v České republice soudní cestou?	910
6 Uznání lesbického rodičovství založeného za využití asistované reprodukce v zahraničí i na území České republiky	912
7 Osvojení dítěte partnerkou matky	914
8 Zápis dvou rodičů stejného pohlaví do českého rodného listu	916
9 Shrnutí	916
Rovný přístup k manželství (Vojtěch Procházka)	919
1 Manželství stejnopohlavních párů v dosavadní české debatě	921
2 Mezinárodní závazky ČR – zdroj marných nadějí?	923
3 Vnitrostátní rámec – proč jít cestou rovnosti	929
4 Nepříznivé zacházení: rozdíly mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím	935
5 Podezřelý důvod rozlišování	937
5.1 Pohlaví	938
5.2 Sexuální orientace	940
5.3 Pohlaví, sexuální orientace, nebo obojí?	942
6 Srovnatelnost situace: co je manželství?	946
6.1 Esenciální odlišnost mužů a žen jako základ manželství	948
6.2 Explicitně vyjádřené účely manželství	948

6.3	Implicitní důvod – manželství jako duševní a tělesné spojení muže a ženy	951
7	Chybějící legitimní cíle a nedostatečné ospravedlnění	954
8	Protiargumenty a odlišná řešení	955
9	Jak dál?	957

Pohlaví jako věc veřejná. Právo na uznání pohlavní identity

trans lidí	(Šárka Dušková)	959
1	Úvod	960
2	Co míníme změnou pohlaví?	962
3	Právo na uznání pohlavní identity	966
4	Podmínky pro administrativní změnu pohlaví v České republice	971
5	Inspirace z Evropy a ze světa	973
6	Závěr	975

Člověk mimo ženství a mužství.

(O regulačních modelech NE/uznání intersexuality.)	(Andrea Baršová)	977
1	Koncept regulačního modelu a metoda práce	979
2	Používané výrazy	981
3	Regulační modely uznání pohlaví/genderu	983
4	Práva intersexuálních lidí a genderová rovnost	990
5	Shrnutí	992

Men's Law. Are Legal Rules Neutral?	995
Seznam použité a navazující literatury	1004